

อิทธิพลของระดับคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร

Influences Quality of life the Happiness of the Elderly Bangkok area

กิงแก้ว พรอภิรัชสกุล^{1*} และประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์²
Kingkeaw Pornapiraksakul^{1*} and Prasert Sitthijirapat²

¹สาขาวิชาการตลาดดิจิทัล คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²สาขาวิชาการบริหารและการจัดการสมัยใหม่ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹Digital Marketing Program Faculty of Business Administration, Sripatum University

²Business Administration Program in Modern Administration and Management Faculty
of Business Administration, Sripatum University

*Corresponding author E-mail: kingkeaw.po@spu.ac.th

Received: February 15, 2024; Revised: April 26, 2024; Accepted: April 26, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตลอดจนเพื่อศึกษาอิทธิพลของระดับคุณภาพชีวิตที่มีต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุสัญชาติไทย ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เป็นสมาชิกสมาคมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร จำนวน 384 คน จากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความสุข การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยการรวบรวมแบบประเมินความสุขที่รับมาทั้งหมด นำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ANOVA สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ด้านความสุขของผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุ มีความสุขอยู่ในระดับน้อยกว่าคนทั่วไปตามดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย ด้านการเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันผู้สูงอายุมีความสุขต่างกัน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ความสุขผู้สูงอายุ, เขตกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this study were to study the level of Quality of Life of the elderly. Bangkok area and to compare the level of happiness of senior citizens in Bangkok area as well as to study the influence of the level of Quality of Life that has an effect on the happiness level of the elderly Bangkok area. The sample group is the Elderly Thai nationality aged 60 years and over who are members of the Bangkok Elderly Association, totaling 384 people. From the sample schedule, the research instrument was a happiness assessment. Data analysis and processing by collecting all happiness assessments received. Used to process and analyze data. Using statistical packages for research Statistics used in data analysis in this study include frequency, percentage,

mean, standard deviation, and ANOVA. The statistical significance used in the analysis was set at the 0.05 level.

The results of the research found that the quality of life of the elderly Bangkok area at a high level in terms of overall happiness of the elderly, it was found that the elderly were less happy than the general population according to the Thai Happiness Index. In terms of happiness of the elderly, it was found that the level of happiness of the elderly people. In comparing the level of happiness of the elderly in Bangkok classified by personal factors, it was found that the personal factors are different and the elderly have different happiness levels.

Keywords: Quality of Life, Happiness The Elderly, Bangkok area

บทนำ

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีมิติหลายอย่างและมีผลต่อความสมบูรณ์ของชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจ นี่คือนางปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ He (2023) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า คุณภาพชีวิตที่ดีประกอบด้วย (1) สุขภาพร่างกาย: สุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพ, การออกกำลังกาย, การบำบัดทางกายภาพ, การรักษาโรค, และการตรวจสุขภาพประจำปีมีผลต่อความเพลิดเพลินและความกระปรี้กระเปร่าของชีวิต (2) สุขภาพจิต: การดูแลสุขภาพจิตมีความสำคัญเช่นกัน การมีความสุข, การสนุกสนาน และการมีกิจกรรมที่สามารถทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีความสุขและมีความมั่นใจในชีวิต (3) ความเชื่อมั่นและความอิสระ: ความสามารถที่จะทำกิจกรรมที่ต้องการ การรับผิดชอบตนเอง และความอิสระที่มีทั้งทางทรัพยากรและการตัดสินใจทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีความคุ้มค่าในชีวิตของตนเอง (4) ความสัมพันธ์และการเชื่อมต่อ: การเคลื่อนไหวในสังคมและการมีความสัมพันธ์ทางสังคมมีผลในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. ความสัมพันธ์ทางสังคม การมีเพื่อน และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีสามารถช่วยเพิ่มความสุขและคุณค่าในชีวิต (5) การเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง: การไม่หยุดเรียนรู้และพัฒนาตนเองทั้งทางจิตและปัจจัยทางสังคม ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าชีวิตยังมีความหมายและท้าทาย และ (6) การมีเป้าหมาย: การมีเป้าหมายในชีวิตช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต, ทำให้ชีวิตมีความหมายและการเตรียมตนเพื่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิต.

นอกจากนี้ Padmaja et al. (2023) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงเกิดขึ้นจากการรวมกันของปัจจัยทั้งหลายนี้และสามารถมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความต้องการของแต่ละบุคคล ได้แก่ (1) การมีกิจกรรมที่สนใจ: การทำกิจกรรมที่สนใจช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกสดชื่นและมีความสุขในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้กิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับผู้อื่น เช่น การเข้าร่วมกลุ่มกีฬากลุ่มกิจกรรมทางสังคม ช่วยสร้างเครือข่ายสังคมและเสริมสร้างความเชื่อมั่น (2) การรักษาความปลอดภัย: การมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมั่นใจและมีความสุขในการดำเนินชีวิตนอกจากนี้การรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง การป้องกันอุบัติเหตุและการดูแลสุขภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุมีผลต่อความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพ (3) การมีการดูแลสุขภาพมิติ: การรับการดูแลสุขภาพทางทัศนศาสตร์ ทางกายภาพ และทางจิตใจช่วยให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพ การตรวจสุขภาพประจำปี การปรึกษาจิตแพทย์และการได้รับการดูแลจากทีมที่มีความเชี่ยวชาญช่วยให้ประสบการณ์การดูแลที่ครอบคลุม (4) การมีความเข้าใจและการช่วยเหลือ: การมีการสื่อสารที่ดีกับครอบครัว ผู้ดูแล และทีมงานทางการแพทย์เป็นสิ่งสำคัญการรับความเข้าใจและการช่วยเหลือทั้งในด้านทางร่างกายและจิตใจช่วยเสริมสร้างความสุขและความมั่นคงในชีวิตประจำวัน (5) การมีการวางแผนการเงิน: การวางแผนการเงินเป็นส่วนสำคัญในการให้ผู้สูงอายุมีความมั่นคงและปลอดภัย การกำหนดแผนการเงินที่เหมาะสมช่วยให้พวกเขาสามารถจัดการค่าใช้จ่ายทุกวัน รวมถึงการดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพ (6) การมีความเชื่อมโยงกับชุมชน: การมีการเชื่อมโยงกับชุมชนช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การทำงานอาสาสมัคร หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนช่วยสร้างความสุขและ

ความรู้สึกว่ามีความสำคัญ นอกจากนี้ Jiang et al. (2023) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จึงมีหลายปัจจัยที่ต้องพิจารณา และการบูรณาการทั้งหลายนี้ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีความสุข กระปรี้กระเปร่า และมีคุณภาพ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อความสุขส่วนตัวของพวกเขา มีลักษณะที่หลากหลายและขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความต้องการของแต่ละบุคคล ได้แก่ (1) การรักษาสุขภาพที่ดี: การรักษาสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีผลต่อความสุข ผู้สูงอายุที่สามารถดูแลสุขภาพของตนเองอย่างเหมาะสมมักมีความพึงพอใจและความสุขทางร่างกาย (2) การมีความสัมพันธ์ที่ดี: ความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว เพื่อน และคนรอบข้างมีผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกได้รับความรักและความเข้าใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุข (3) การมีกิจกรรมที่สนใจ: การทำกิจกรรมที่สนใจช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกสดชื่นและมีความสุข การทำสิ่งที่ทำให้รู้สึกถึงความสำเร็จและความพึงพอใจมีผลต่อคุณภาพชีวิต การรับรู้และการนำเสนอความรู้สึก: การมีการรับรู้และการนำเสนอความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและโลกรอบข้างช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกถึงคุณค่าและความหมายในชีวิต (4) การมีชุมชนและเครือข่ายสังคม: การมีการเชื่อมโยงกับชุมชนและการมีเครือข่ายสังคมช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่เหงาและมีการสนับสนุนจากสังคม (5) การมีความเข้าใจและการพึงพอใจในตนเอง: การมีความเข้าใจในตนเองและการพึงพอใจในความคิดตนเองช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมั่นใจและมีความสุข (6) การมีเป้าหมายในชีวิต: การมีเป้าหมายที่ชัดเจนช่วยให้ผู้สูงอายุมีทิศทางในชีวิตและมีความมุ่งมั่นในการตั้งเป้าหมายและความสำเร็จ (7) การมีความอิสระ: การรักษาความอิสระในการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีพื้นที่ส่วนตัวและความเสรี (8) การมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ: การวางแผนการเงินและการมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมั่นคงและสามารถดูแลตนเองได้ และ (9) การมีการดูแลที่เหมาะสม: การได้รับการดูแลที่เหมาะสมทั้งทางทัศนศาสตร์และจิตใจช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกดูแลและสนับสนุน

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของระดับคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อค้นพบเชิงวิชาการเกี่ยวกับการอธิบายถึงอิทธิพลที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุเขต กรุงเทพมหานคร อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแผนงาน/โครงการ เพื่อส่งเสริมความสุขในชีวิตผู้สูงอายุเขต กรุงเทพมหานคร ในเชิงรุกต่อเนื่อง ประสานภาคี บริการชุมชน/ท้องถิ่น ภาควิชาการสุขภาพ ภาควิชาการสังคม และบูรณาการดูแลแบบองค์รวม ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความสุขให้ผู้สูงอายุในเขตต่าง ๆ ในประเทศไทยได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงวัยเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของระดับคุณภาพชีวิตที่มีต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่

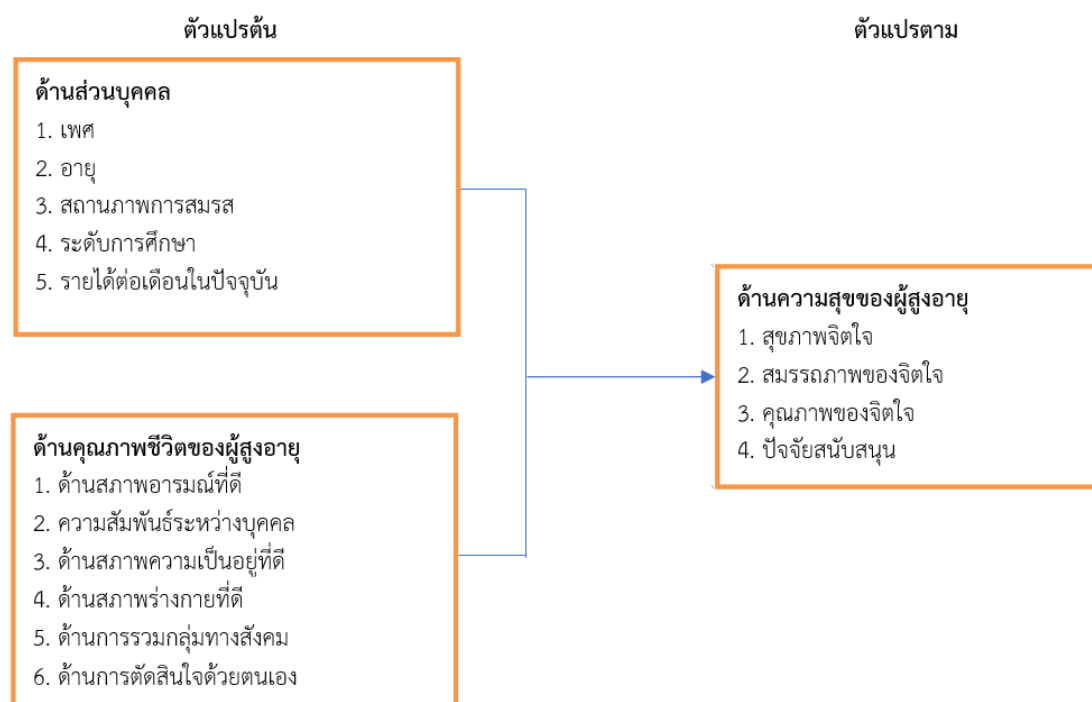
1. ตัวแปรด้านส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน

2. ตัวแปรด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎี ของ Schalock (2004) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี (2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (3) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี (4) ด้านสภาพร่างกายที่ดี (5) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และ (6) ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

ตัวแปรตาม ได้แก่

ตัวแปรด้านความสุขของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความสุขที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินความสุขของกรมสุขภาพจิต 15 ข้อ ฉบับใหม่ (TMHI-15) ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) สุขภาพจิตใจ (2) สมรรถภาพของจิตใจ (3) คุณภาพของจิตใจ และ (4) ปัจจัยสนับสนุน

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของระดับคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร” ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาพัฒนาเป็นแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ครั้งนี้ ใช้วิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เฉพาะผู้สูงอายุ สัญชาติไทย ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปและมีถิ่นอาศัยอยู่ในประเทศไทย เขต กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 1,081,753 คน (National Static Office, 2023)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เฉพาะผู้สูงอายุสัญชาติไทย ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น โดยกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความสุขของกรมสุขภาพจิต 15 ข้อ ฉบับใหม่ (TMHI-15) ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2550

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัย ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความสุขของกรมสุขภาพจิต 15 ข้อ ฉบับใหม่ (TMHI-15) ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2550 เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ส่วน ข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปรทุกตัวได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม ดังนั้นเนื้อหาในแบบสอบถามจะครอบคลุมแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว เพื่อให้ตรงประเด็นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับด้านส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับด้านความสุขของผู้สูงอายุ

โดยแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธี Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร โดยทางชมรมผู้สูงอายุ จะมีการจัดกิจกรรมสำหรับสมาชิกทุกเดือน แต่ทั้งนี้ มีผู้สูงอายุเข้าร่วมจำนวนน้อยมาก จึงทำให้ยากต่อการเก็บข้อมูล ให้ครบตามจำนวน ดังนั้นผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยเดินทางไปตามวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครในวันพระ ซึ่งมีผู้สูงอายุเดินทางมาร่วมทำบุญจำนวนมากและใช้วิธีอ่านแบบประเมินความสุข ให้ผู้สูงอายุฟังและให้ผู้สูงอายุเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนเอง จนได้แบบประเมินความสุข ครบตามจำนวน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในปัจจุบัน และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับแรงสนับสนุนทางสังคม และความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร

2. ใช้การวิเคราะห์หาความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในปัจจุบัน ถ้าหากพบความแตกต่างกันจะดำเนินการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe's Method โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้สำหรับวิเคราะห์อิทธิพลที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร โดยค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 384 ฉบับ เพื่อดำเนินการหาค่าสถิติพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=384)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	190	49.50
หญิง	194	50.50
อายุ		
60-65 ปี	195	50.70
66-70 ปี	102	26.60

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
71-75 ปี	38	9.90
76 ปีขึ้นไป	49	12.80
สถานภาพการสมรส		
โสด	103	26.80
สมรส	168	43.80
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	113	29.40
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมต้น	113	29.40
มัธยมต้น	100	26.00
มัธยมปลาย	102	26.60
ปริญญาตรีขึ้นไป	69	18.00
รายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	135	35.20
5,001-10,000 บาท	78	20.30
10,001-15,000 บาท	66	17.02
มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป	105	27.30

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปมีดังนี้

1. เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 และเป็นเพศชาย มีจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 ตามลำดับ
2. อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 60-65 ปี มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 66-70 ปี มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 ช่วงอายุมากกว่า 76 ปีขึ้นไป มีจำนวน 49 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.80 และช่วงอายุ 71-75 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 ตามลำดับ
3. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาคือ สถานภาพหย่า/หม้าย/แยกกันอยู่ มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 และสถานภาพโสด มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 ตามลำดับ
4. ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีจำนวน 113 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.40 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลาย มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 ระดับมัธยมต้น มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และระดับปริญญาตรี ขึ้นไป มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ
5. รายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 รองลงมาคือ รายได้มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 รายได้ 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 และรายได้ 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 66 คน คิดเป็น ร้อยละ 17.20 ตามลำดับ

1.2 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เขต กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวม

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	ค่าสถิติ		แปลผล	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี	3.28	0.27	ปานกลาง	3
ด้านสภาพร่างกายที่ดี	3.52	0.39	มาก	1
ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง	3.15	0.34	ปานกลาง	6
ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม	3.25	0.46	ปานกลาง	4
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.33	0.36	ปานกลาง	2
ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี	3.24	0.37	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.29	0.23	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสภาพร่างกายที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามลำดับ

1.3 ความสุขของผู้สูงอายุ เขต กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 คะแนนความสุขของผู้สูงอายุในภาพรวม และรายชื่อ

ความสุขของผู้สูงอายุ	คะแนน	ลำดับที่
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	2.08	3
2. ท่านรู้สึกสบายใจ	2.03	5
3. ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	1.91	6
4. ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง	0.77	14
5. ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์	0.72	15
6. ท่านสามารถทำใจยอมรับได้สำหรับปัญหาที่ยากจะแก้ไข (เมื่อมีปัญหา	1.57	10
7. ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรงเกิดขึ้น	1.52	11
8. ท่านมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต	1.72	8
9. ท่านรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์	1.45	12
10. ท่านรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา	1.75	7
11. ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	1.67	9
12. ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง	0.93	13
13. ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	2.17	2
14. หากท่านป่วยหนัก ท่านเชื่อว่าครอบครัวจะดูแลท่านเป็นอย่างดี	2.07	4
15. สมาชิกในครอบครัว มีความรักและผูกพันต่อกัน	2.28	1
รวม	24.61	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สูงอายุ มีความสุขอยู่ในระดับน้อย โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ ผู้วิจัยใช้ ดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย (Thai Happiness Indicators: TH-15) มีคะแนนเต็ม 45 คะแนน เมื่อผู้ตอบได้ประเมินตนเอง และรวมคะแนนทุกข้อได้คะแนนเท่าไร สามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

คะแนน 33-45 คะแนน หมายถึง มีความสุขมากกว่าคนทั่วไป (Good)

คะแนน 27-32 คะแนน หมายถึง มีความสุขเท่ากับคนทั่วไป (Fair)

คะแนน 26 คะแนนหรือน้อยกว่า หมายถึง มีความสุขน้อยกว่าคนทั่วไป (Poor)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกในครอบครัว มีความรักและผูกพันต่อกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ท่านรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต หากท่านป่วยหนัก ท่านเชื่อว่าครอบครัวจะดูแลท่านเป็นอย่างดี ท่านรู้สึกสบายใจ ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ท่านรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา ท่านมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส ท่านสามารถทำใจยอมรับได้สำหรับปัญหาที่ยากจะแก้ไข เมื่อมีปัญหา ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรงเกิดขึ้น ท่านรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง และท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขต กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้

2.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ แตกต่างกันผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ

ความสุขของผู้สูงอายุ	ชาย (n=190)		หญิง (n=194)		t	Sig.	ผลการทดสอบ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
ในภาพรวม	3.07	0.67	2.90	0.68	2.462	0.014*	แตกต่าง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นเพศชาย ($\bar{x} = 3.07$, S.D. = 0.67) มีความคิดเห็นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ สูงกว่า เพศหญิง ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = 0.68) กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ แตกต่างกัน ($t = 2.462$, Sig. = 0.014) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ แตกต่างกันผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ

ความสุขของผู้สูงอายุ	60-65 ปี (n=195)		66-70 ปี (n=102)		71-75 ปี (n=38)		มากกว่า 75 ปี (n=49)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ในภาพรวม	2.94	0.63	3.05	0.76	2.93	0.60	3.10	0.72

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีอายุมากกว่า 75 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 0.72) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 66-70 ปี ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 0.76) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-65 ปี ($\bar{x} = 2.94$, S.D. = 0.63) และผู้สูงอายุที่มีอายุ 71-75 ปี ($\bar{x} = 2.93$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway-ANOVA) ปรากฏผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การทดสอบความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ

ความสุขของผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.	ผลการทดสอบ
	ระหว่างกลุ่ม	1.697	3	0.566	1.222	0.301	ไม่แตกต่าง
ในภาพรวม	ภายในกลุ่ม	175.837	380	0.463			
	รวม	177.534	383				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุข โดยรวมแตกต่างกัน ($F = 1.222$, Sig. = 0.301) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความสุขของผู้สูงอายุ	ต่ำกว่ามัธยม (n=113)		มัธยมต้น (n=100)		มัธยมปลาย (n=102)		ป.ตรีขึ้นไป (n=69)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ในภาพรวม	2.99	0.69	2.77	0.50	2.88	0.56	3.45	0.81

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.81) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุข สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยม ($\bar{x} = 2.99$, S.D. = 0.69) ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย ($\bar{x} = 2.88$, S.D. = 0.56) และผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ($\bar{x} = 2.77$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway-ANOVA) ปรากฏผลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การทดสอบความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ

ความสุขของผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.	ผลการทดสอบ
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	21.261	3	7.087	17.233*	0.000	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	156.274	380	0.411			
	รวม	177.534	383				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ โดยรวมแตกต่างกัน ($F = 17.233$, $Sig. = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Mothod) ได้ผลการทดสอบปรากฏผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Mothod) จำแนกตามระดับการศึกษา

ความสุขของผู้สูงอายุ	ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ม.	ม.ต้น	ม.ปลาย	ป.ตรีขึ้นไป
ในภาพรวม	ต่ำกว่ามัธยม	-	0.22461	0.11423	0.46462*
	มัธยมต้น	-	-	0.11038	0.68924*
	มัธยมปลาย	-	-	-	0.57886*
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า มีจำนวน 3 คู่ที่ต่างกัน คือ การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมกับระดับปริญญาตรีขึ้นไป (0.46462) ระดับมัธยมต้นกับระดับปริญญาตรีขึ้นไป (0.68924) และระดับมัธยมปลายกับระดับปริญญาตรีขึ้นไป (0.57886) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้น พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ความสุขของผู้สูงอายุ	โสด (n=103)		สมรส (n=168)		หย่า/หม้าย/แยกกัน (n=113)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ในภาพรวม	2.84	0.57	3.05	0.71	3.02	0.69

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{X} = 3.05$, $S.D. = 0.71$) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุข สูงกว่าผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพหย่า/หม้าย/แยกกันอยู่ ($\bar{X} = 3.02$, $S.D. = 0.69$) และผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสด ($\bar{X} = 2.84$, $S.D. = 0.57$) ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway-ANOVA) ปรากฏผลดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การทดสอบความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ความสุขของผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.	ผลการทดสอบ
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.147	3	1.574	3.438*	0.033	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	174.387	380	0.458			
	รวม	177.534	383				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขโดยรวมแตกต่างกัน ($F = 3.438$, $Sig. = 0.033$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Mothod) ได้ผลการทดสอบปรากฏดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Mothod) จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ความสุขของผู้สูงอายุ	สถานภาพการสมรส	โสด	สมรส	หย่า/หม้าย/แยก
ในภาพรวม	โสด	-	0.21641*	0.17852
	สมรส	-	-	0.03789
	หย่า/หม้าย/แยกกัน	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า มีจำนวน 1 คู่ที่แตกต่างกัน คือ สถานภาพโสดกับสถานภาพสมรส (0.21641) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้น พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้สูงอายุที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าว ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความสุขของผู้สูงอายุ	ต่ำกว่า 5000 (n=135)		5001-10000 (n=78)		10001-15000 (n=66)		มากกว่า 15001 (n=105)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ในภาพรวม	3.06	0.75	3.07	0.66	3.00	0.70	2.82	0.55

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ($\bar{X} = 3.07$, $S.D. = 0.66$) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุข สูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ($\bar{X} = 3.06$, $S.D. = 0.75$) ผู้สูงอายุที่มีการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ($\bar{X} = 3.00$, $S.D. = 0.70$) และผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 2.82$, $S.D. = 0.55$) ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway-ANOVA) ปรากฏผลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การทดสอบความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความสุขของผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.	ผลการทดสอบ
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.070	3	1.357	2.972*	0.032	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	173.464	380	0.456			
	รวม	177.534	383				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ โดยรวมแตกต่างกัน ($F = 2.972$, $Sig. = 0.032$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Mothod) ได้ผลการทดสอบปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Mothod) จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความสุขของผู้สูงอายุ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5000	5001-10000	10001-15000	15001ขึ้นไป
ในภาพรวม	ต่ำกว่า 5000	-	0.00368	0.05964	0.23866*
	5001-10000	-	-	0.06333	0.24234*
	10001-15000	-	-	-	0.17902
	15001ขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 พบว่า มีจำนวน 2 คู่ที่แตกต่างกัน คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5000 บาท กับระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป (0.23866) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,001-10,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป (0.24234) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาอิทธิพลของคุณภาพชีวิตที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ ENTER ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ ดังกล่าวปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณของคุณภาพชีวิต ที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ

ตัวแปร เกณฑ์	ตัวพยากรณ์	b	β	t	R	R ²	F	SE _{est}	Sig.
ความสุข ของ ผู้สูงอายุ	a = -0.446			-2.444*					
	tqe1	0.406	0.288	4.207*					
	tqe2	0.070	0.055	0.893					
	tqe3	0.284	0.223	3.620*	0.752	0.566	54.158*	±0.45398	0.000
	tqe4	0.113	0.097	1.439					
	tqe5	-0.200	-0.162	-2.696*					
	tqe6	0.455	0.343	6.095*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 สามารถอธิบายได้ว่า ระบบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีอิทธิพลต่อความสุขของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี (tqe1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (tqe2) ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี (tqe3) ด้านสภาพร่างกายที่ดี (tqe4) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (tqe5) และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง (tqe6) มีอิทธิพลต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร (THP) อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.752 ($R = 0.752$) หรือมีอำนาจในการทำนายได้ร้อยละ 56.60 ($R^2 = 0.566$) มีค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.45398 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 6 ค่า โดยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง (tqe6) มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = 0.343$) รองลงมาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี (tqe1) ($\beta = 0.288$) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี (tqe3) ($\beta = 0.223$) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (tqe5) ($\beta = -0.162$)

อภิปรายผล

ภาพรวมจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสุขของผู้สูงอายุ ในภาพรวมพบว่า ผู้สูงอายุ มีความสุขอยู่ในระดับน้อยกว่าคนทั่วไปตามดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย และคุณภาพชีวิตมีอิทธิพลต่อความสุขของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Amornnimit et al. (2022) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความสุขในชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ในภาพรวมระดับความสุขของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง และ ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุในชุมชน พบว่า ตัวแปรพื้นที่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ และสุขภาพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับคะแนนความสุขที่แตกต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kwon (2019) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวขึ้นอยู่กับเพศ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามเพศ ผู้เข้าร่วมการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังจำนวน 959 คน จากทั้งหมด 22,948 คนการศึกษาในการสำรวจการตรวจสุขภาพและโภชนาการแห่งชาติเกาหลี วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางอายุ ระดับการศึกษา และจำนวนของปริมาณแคลอรี สถานะทางเศรษฐกิจ การปรากฏตัวของโรคข้ออักเสบ การปรากฏตัวของกิจกรรมที่จำกัด สถานะสุขภาพส่วนตัวมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในผู้ชาย มีอำนาจอธิบาย 50.5% ($p < .001$) การปรากฏตัวของอาการปวดหลังอัตรานี้ภาวะสุขภาพ ความคิดฆ่าตัวตายมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของสตรี โดยมีอำนาจอธิบาย ร้อยละ 41.4 ($p < .001$) ดังนั้น เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังจึงจำเป็นต้องจัดให้มีการแทรกแซงที่เหมาะสมขึ้นอยู่ กับเพศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thiratanachaiyakul (2021) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของแรงสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัด

นนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ด้านความสุขของผู้สูงอายุ ในภาพรวมพบว่า ผู้สูงอายุ มีความสุขอยู่ในระดับน้อยกว่าคนทั่วไปตามดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย

สรุป

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามรายชื่อได้ดังนี้

1. ผลศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและระดับความสุขของผู้สูงอายุเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง และระดับความสุขของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับน้อย
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันความสุขของผู้สูงอายุแตกต่างกัน
3. ผลการศึกษาอิทธิพลของระดับคุณภาพชีวิตที่มีต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีอิทธิพลต่อความสุขของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อค้นพบเชิงวิชาการเกี่ยวกับการอธิบายถึงอิทธิพลที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุเขต กรุงเทพมหานคร อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแผนงาน/โครงการ เพื่อส่งเสริมความสุขในชีวิต ผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร ในเชิงรุกต่อเนื่อง ประสานภาคี บริการชุมชน/ท้องถิ่น ภาควิชาการสุขภาพ ภาควิชาการสังคม และบูรณาการดูแลแบบองค์รวม ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความสุขให้ผู้สูงอายุในเขตต่าง ๆ ในประเทศไทยได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยารัตน์ อธิสุขชัยกุล ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ต่องานวิจัย และขอขอบพระคุณ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่สนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัย จนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี มา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- Amornnimit, U., Sansuk, N. S. & Rangseeprom, T. (2022). The Study of Elderly Life Happiness. Rajamangala University of Technology Tawan-ok. *Social Science Journal*, 11(1), 116-127.
- He, L. (2023). Behavioral Training with Nursing Intervention Improves Postoperative Rehabilitation and Nutritional Status of Elderly Patients with Benign Prostatic Hyperplasia. *Current Topics in Nutraceutical Research*, 21(4), 478-485.
- Jiang, J., Shi, X., Zhang, Y., & Wu, Y. (2023). Comprehensive Nutritional Nursing Intervention in Elderly Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease. *Current Topics in Nutraceutical Research*, 21(3), 277-283.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kwon, M. (2019). Factors Influencing Quality of Life Elderly Who Live Alone, Depending on Gender. *Journal of Digital Convergence*, 17(1), 365-373.
- National Static Office. (2023). Statistics of the elderly. [Online]. Available from: <http://www.dop.go.th/th/know/1>.

- Padmaja, G., Pande, R., & Kaur, P. (2023). Women, aging, health and quality of life: A framework for action and policy formulations. *Asia Pacific Journal of Health Management*, 18(2), 164-175.
- Schalock, R. L. (2004). The concept of quality of life: what we know and do not know. *Journal of intellectual disability research*, 48(3), 203-216.
- Thiratanachaiyakul, K. (2021). The influence of quality of life on happiness of elderly people in Bangkok. *J Bus Adm Assoc Priv High Educ Inst Thai*, 10(1), 30-48.